

Kā padarīt koku izturīgāku

Kokam kā celtniecības materiālam ir daudz pozitīvu īpašību - relatīvi augsta stiprība mazas tilpummasas gadījumā, zema siltumvadītspēja, augsta salizturība, izturība pret skābju un sāļu iedarbību, vieglā apstrāde, viegli elementu stiprināšanas paņēmieni un, nenoliedzami, estētisks izskats pat bez papildu apdares.

Vienlaikus jāreķinās arī ar trūkumiem - tas deformējas mainīga mitruma apstākļos, ātri uzliesmo un ir pakļauts bionoārdīšanās procesiem - kukaiņu vai trupes sēņu iedarbībai. Tas nozīmē, ka kokam ir potenciāli ierobežots kalpošanas laiks, ja netiek veikti nekādi materiāla aizsardzības pasākumi.

Dana Devaite

jeb

Efektīvi aizsardzības paņēmieni

Koksnes uzbūves un ķīmiskā sastāva ietekme uz tās bioloģisko izturību

Koksnes spēju saglabāt savas īpašības un kvalitāti fizikālo (bet ne mehānisko), ķīmisko un bioloģisko faktoru iedarbībā sauc par tās izturību. Bioloģisko izturību raksturo koksnes spēja eksploatācijas laikā ilgstoši pretoties dažādu sēņu, baktēriju un kukaiņu noārdošai iedarbībai. Koksne labi sa-

glabājas sausā, labi vēdinātā telpā un stabilos atmosfēras apstākļos, turpreti, krasi mainoties gaisa mitrumam un temperatūrai, koksnes izturība strauji samazinās. Vienādos eksploatācijas apstākļos dažādu koku sugu bioloģiskā izturība ir atšķirīga. Skuju koku koksnei ar paaugstinātu sveķu saturu, piemēram, priedei, bioloģiskā izturība ir lielāka nekā egles un baltegles koksnei. Dažādu lapu koku bioloģiskā izturība pieaug, palielinoties miecvielu

daudzumam koksnē. Ari paaugstināta mitruma apstākļos lielāka bioloģiskā izturība ir koku sugām, kuru koksne satur miecvielas (ozols, kastaņa) un sveķus (priede, lapegle), nekā koku sugām, kuru koksnē šo vielu nav (osis, baltegle) vai to daudzums ir neliels.

Palielinoties koksnes blīvumam, tās izturība pieaug. Izturība pret trupi ir atkarīga no vietas stumburā: kodolā izturība ir lielāka nekā aplievas izturība. Stumbra koksnes izturība pieaug vir-